

Aljansas migruojantiems vaikams: Standartinės veiklos procedūros globėjams

Mokymų modulis Globėjų gebėjimų skatinti ir ginti nelydimų vaikų teises stiprinimas

Darbo dalis: WP 2: Globėjų gebėjimų stiprinimo metodologijos kūrimas

Autoriai: DCI, ICH, UNic, KSU

Statusas: galutinis

Data: 2019-07-03

Versija: 1.6.

Klasifikacija: viešas

ASOP4G Projekto aprašymas

Dotacijos susitarimo
Nr.: 764244

Akronimas:	ASOP4G
Pavadinimas:	Aljansas migruojantiems vaikams: standartinės veiklos procedūros globėjams
Pradžios data:	2018-01-08
Laikotarpis:	24 mėnesiai

Partneriai

 Institute of Child Health Department of Mental Health and Social Welfare	Vaikų sveikatos institutas – Psichinės sveikatos ir socialinės gerovės departamentas, Koordinatorius	Graikija
 UNIVERSITY of NICOSIA	Nikosijos universitetas	Kipras
 Kazimieras Simonavičius UNIVERSITY	Kazimiero Simonavičiaus universitetas	Lietuva
 DEFENCE FOR CHILDREN INTERNATIONAL ITALIA	Tarptautinė vaikų apsauga-Italija	Italija

Šis dokumentas buvo finansuojamas iš Europos Sąjungos Teisių, lygybės ir pilietybės programos lėšomis (2014-2020). Šio dokumento turinys atspindi tik jo autorių požiūrį, už jį atsako autoriai. Europos Komisija neprisiima jokios atsakomybės už šį dokumentą ar jo naudojimą.

Turinys

Identifikacija	4
Ižanga	4
Konceptualus pagrindas	5
Mokymų tikslai	5
Mokymų lektoriai & dalyviai	6
Metodologija.....	7
Mokymų dalių ir sesijų turinio aprašymas.....	9
A dalis: nelydimas vaikas - 1 diena	9
B dalis: Globėjas - 2 diena.....	11
C dalis: Santykis tarp globėjo ir vaiko – 3 diena.....	13
Vertinimas	16

Identifikacija

Šis mokymų modulis parengtas įgyvendinant Europos Sąjungos Teisių, lygybės ir pilietybės programos (2014-2020) ko-finansuotą projektą „Aljansas migruojantiems vaikams: standartinės veiklos procedūros globėjams“ [REC-764244-ASOP4G]. Konkrečiai, D2.3 rezultatas yra antriosios darbo dalies (WP2) „Globėjų gebėjimų stiprinimo metodologijos kūrimas“ dalis (Dotacijos susitarimo 1 priedas).

Įžanga

Kiekvienas tėvų priežiūros netekęs vaikas turi teisę į globėją. Globėją oficialiai paskiria kompetentingos institucijos ir įstaigos, ir jis įgauna įgaliojimus užtikrinti vaiko visapusę gerovę, saugoti geriausius vaiko interesus ir prisidėti bei padėti vaikui įgyvendinant subjektyvias teises, kurias riboja ribotas veiksnumas¹. Be to, remiantis Vaiko teisių komitetu, globėjai „turėtų turėti būtinas žinias vaikų priežiūros srityje, kad būtų užtikrinta vaiko interesų apsauga ir vaiko teisiniai, socialiniai, sveikatos, psichologiniai, materialiniai ir švietimo poreikiai būtų tinkamai užtikrinti, inter alia, globėjui veikiant kaip tarpininkui tarp vaiko ir specializuotų agentūrų ar asmenų, užtikrinančių vaikui reikiamos priežiūros tęstinumą“². Verta pastebėti, kad kiekvienoje valstybėje globos sistema yra vaiko teisių apsaugos sistemos dalis. Tuo pat metu globos įgyvendinimo tvarkos ES valstybėse arba net ir toje pačioje šalyje, skiriasi.

Remiantis Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, visiems vaikams, be jokios diskriminacijos, turi būti užtikrintos Konvencijoje įtvirtintos teisės. Be to, visi tėvų priežiūros netekę vaikai „turi teisę į vienodą apsaugos lygį, nepriklausomai nuo savo amžiaus, imigracijos statuso (t. y., ar jis yra ES pilietis, teisėtas gyventojas, prieglobsčio prašytojas, migrantas neįprastoje situacijoje), pilietybės, lyties, etninės kilmės ar bet kurio kito nediskriminacijos pagrindo, nurodyto ES Pagrindinių teisių chartijos 21 straipsnyje“³. „Nediskriminavimo principas taip pat reikalauja, kad vienoda apsauga būtų užtikrinta visiems vaikams, esantiems valstybės teritorijoje, nepriklausomai nuo jų gyvenamosios vietos“⁴. Tačiau praktikoje pabėgėlių ir nelydimų migruojančių vaikų padėtis yra pirmiausiai apibrėžiama remiantis jų migracijos statusu.

Projekto „Aljansas migruojantiems vaikams: Standartinės veiklos procedūros globėjams - ASOP4G“, kuris įgyvendinamas Graikijoje, Italijoje, Kipre ir Lietuvoje, WP2 siekiama šių tikslų:

- *Parengti nacionalinį įrankį siekiant didinti globėjų gebėjimus ir stiprinti jų vaidmenį atsižvelgiant į vaikų ir globėjų poreikius, siekiant efektyviai apsaugoti geriausius vaiko interesus (įrankis apima SOPs4G vadovą, tarptautinio bendradarbiavimo protokolą, teisės indeksą, mokymų modelį ir mokymų vadovą).*
- *Įvertinti parengtą įrankį ir mokymų metodologiją.*

¹ Pagrindinių teisių agentūra (2015) Tėvų priežiūros netekusių vaikų globa: Globos sistemų stiprinimo siekiant tenkinti specialius vaikų – prekybos žmonėmis aukų – poreikius vadovas.

² JT Vaiko teisių komitetas (2005), Pagrindinis komentaras Nr. 6, Darbas su nelydimais ir atskirtais vaikais už jų kilmės valstybės ribų, CRC/GC/2005/6, 2005 m. rugsėjo 1 d.

³ Pagrindinių teisių agentūra (2015) Tėvų priežiūros netekusių vaikų globa: Globos sistemų stiprinimo siekiant tenkinti specialius vaikų – prekybos žmonėmis aukų – poreikius vadovas, p. 26-27.

⁴ Ibid., p.27.

Šiuo tikslu kiekviena organizacija - projekto partnerė atlieka globėjų ir vaiko poreikių įvertinimą, siekiant turėti atnaujintą ir praktinį požiūrį į globos padėtį kiekvienoje valstybėje (2 veikla, WP2). Remiantis šių poreikių vertinimų rezultatais (Ataskaita, D2.1 rezultatas), ankstesne organizacijų – partnerių veikla, vaikų ir ekspertų nuomonėmis bei turimais ištekliais, parengiamas mokymų modulis, kurį sudaro adaptuojamų sesijų kompleksas, atsižvelgiant į globos sistemos užtikrinimo padėties skirtumus projekte dalyvaujančiose valstybėse. Mokymus vertino jų dalyviai visose keturiose šalyse.

Konceptualus pagrindas

JT Vaiko teisių konvencija sudaro pagrindinį atskaitos tašką i) visam mokymų kursui, ir ii) globėjų elgesio modeliui kartu su pateikiamomis jo gairėmis. Konvencija yra priemonė tyrinėti ir vertinti specialias vaikų teises ir poreikius tuo pat metu analizuojant platų su vaiku susijusių reikalų spektrą. Globėjo vaidmuo nagrinėjamas naudojantis bendraisiais Konvencijos principais, kurie yra globos standartų pagrindas ir atitinka globos pagrindinę misiją ginti geriausius vaiko interesus⁵.

10 pagrindinių globos standartų atspindi veiksmingą būdą suderinti vaiko teisių principus su pagrindinėmis globėjų vykdytinomis funkcijomis. Jie taip pat atspindi veiksmingą bei paprastą instrukciją ar gaires, padedančius globėjams skatinti geriausius vaiko principus ir užtikrinti, kad jo ar jos teisės yra pripažįstamos ir ginamos. Mokymų kurse pristatomi 10 pagrindinių standartų, kurie yra pagrindas esminėms globėjo vaidmens dimensijoms⁶, tokioms, kaip procedūriniai/teisiniai reikalai, psicho-socialiniai aspektai, kultūrinė mediacija, paslaugų ir veikėjų koordinavimas ir sąveika⁷.

Mokymų tikslai

Šiais mokymais siekiama pagerinti globėjų žinias ir įgūdžius siekiant apginti geriausius vaiko interesus ir bendrą vaikų gerovę. Jais siekiama skatinti vaiko teisėmis grįstą požiūrį į globėjų funkcijas, suteikiant mokymų dalyviams galimybę susipažinti su nelydimų vaikų situacijos kontekstu, specialius migracijos procesuose dalyvaujančių vaikų poreikius ir kultūrinę mediaciją. Mokymų bendras tikslas yra suteikti esamiems ar būsimiems globėjams reikiamą informaciją ir integruotą ir tarpdalykinių elementų rinkinį, kad ši galėtų sustiprinti savo žinias ir gebėjimus skatinant ir palaikant nelydimų vaikų geriausius interesus.

Šis mokymų modulis parengtas siekiant padėti globėjams suprasti jų vaidmenį ir pareigas atstovaujant nelydimus vaikus ir ginant jų teises. Mokymų kursas padalintas į tris temines dalis, susijusias su 1) vaiku, 2) globėju, ir 3) santykiu tarp jų. Šias dalis sudaro įvairios tarpusavyje susijusios ir viena kitą papildančios sesijos. Šie mokymai laikomi pirminiu tęstinio švietimo proceso, kuris skirtas padėti globėjams vykdant savo pareigas, etapu.

⁵ Taip pat žr. "Corso formativo e di orientamento sulla tutela volontaria di minorenni stranieri non accompagnati" (DCI Italy). Prieinama internetu italų kalba: <http://www.defenceforchildren.it/risorse/pubblicazioni/152-safeguard-modulo-formativo.html> ir Eluce projekto mokymų modulis. Prieinama internetu italų kalba: http://www.defenceforchildren.it/files/DCI_-_Eluce_Sicily_2018_Pagine.compressed.pdf (DCI Italy).

⁶ Žr. ES finansuotą projektą "Closing a Protection Gap" ("Užtaisant apsaugos spragą"). Prieinama internetu anglų kalba: <http://www.corestandardsforguardians.com>

⁷ Žr. 5 išnašą.

Mokymų sesijomis, kurios pareikiamos kitame skyriuje (žr. Dalių aprašymai ir sesijų turinys), yra nukreiptos į šias dimensijas:

1. **Gairių teorinio pagrindo apibrėžimas** remiantis JTVTK dėl vaiko teisių ir vaiko priežiūros bei apsaugos klausimų, kalbant apie specialias globėjui keliamas užduotis.
2. **Globėjo vaidmens**, įgaliojimų ir atsakomybės **suvokimas**.
3. **Standartinių veiklos procedūrų aprašymas**, pateikiant mokymų dalyviams gaires apie jų įgaliojimus, situacijų valdymo scenarijus ir galimus sprendimus.
4. **Nacionalinės teisės sistemos pateikimas**, apimant priėmimą, migraciją ir tarptautinę apsaugą.
5. **Paslaugų, organizacijų ir kitų agentūrų žemėlapis** nacionaliniame lygmenyje **sudarymas**, apibūdinant jų atsakomybes, susijusias su nelydimais vaikais.
6. Vaiko **psichosocialinių poreikių identifikavimas**.
7. **Pasitikėjimu grįstų santykių su vaiku plėtojimas**.
8. **Supažindinimas su globėjų darbą palengvinančiais įrankiais** ir jų išbandymas.
9. **Migracijos konteksto suvokimas** per žinias apie sudėtingas keliones, pabėgimo priežastis ir situacijas, su kuriomis susiduria vaikai priimančiose valstybėse, taip pat apie kultūrinės dimensijas vaikui komunikuojant su globėju.

Mokymų lektoriai & dalyviai

Mokymų modulio sesijų lektoriai pirmiausiai yra projekto vietiniai koordinatoriai ir tyrėjai. Tie lektoriai, kurie turi specialių ekspertinių žinių apie konkrečius esminius dalykus, tokius, kaip psichosocialiniai klausimai, kultūrinė mediacija, teisės klausimai ir nacionalinė konsultavimo Sistema, taip pat patenka į lektorių komandą. Ankstesnės patirties turintys globėjai kviečiami pasidalinti savo patirtimi ir suteikti gaires situacijų valdymo ir būtinų procedūrų klausimais.

Kalbant apie mokymų dalyvius, kiekvieną jų grupę sudaro 20-25 dalyviai, atrinkti remiantis jų ankstesne profesine patirtimi ar ketinimu tapti globėju (priklausomai nuo šalies specifikos) iš kiekvienos šalies. Mokymų kursas sukurtas ketinantiems dirbti su vaikais ar su jais dirbantiems profesionalams ar savanoriams, ir ypač tiems, kurie ketina tapti ar yra nelydimų vaikų globėjai. Kiekvienoje šalyje partnerėje egzistuoja skirtumai tarp profesinės globėjų padėties: Graikijoje globėjai gali turėti įvairų profesinį pagrindą (socialinės, teisinės ar humanitarinės krypties), Italijoje jie yra savanoriai (ne profesionalai), Kipre jie yra nacionalinės socialinės gerovės sistemoje paskirti socialiniai darbuotojai, ir Lietuvoje jie yra socialiniai darbuotojai.

Metodologija

Pagrindinis mokymų kurso tikslas yra pateikti struktūruotą nuorodų sistemą kartu su teorinėmis žiniomis ir praktiniais įgūdžiais, kurie grindžiami tarptautiniais bei nacionaliniais standartais ir gairėmis. Mokymų forma ir vykdymas grindžiami abipusiu požiūriu, leidžiančiu dalyviams aktyviai įsitraukti ir plėtoti tarpdisciplininio turinio sąveikas.

Mokymų sesijose naudojami pristatymai, diskusijos ir atliekamos užduotys. Vienas ar du pagrindiniai vedėjai veiks kaip mokymų proceso pagalbininkai ir užtikrins sklandų mokymų vykdymą, sėkmingą mokymų turinio pateikimą, nagrinėjamų temų suvokimą, mokymų dalyvių įsitraukimą naudojant vizualines priemones (mokymų medžiaga aprašyta toliau), rezultatyvų mokymų lektorių ir dalyvių bendravimą dalinantis žiniomis ir turima patirtimi. Kiekvieną modulį pristatys ir paaiškins atitinkamų profesinių ir ekspertinių žinių turintys lektoriai, pvz., teisininkas, psichologas, kultūros mediatorius/vertėjas. Atrinkti dalyviai, kurie jau anksčiau yra dirbę su nelydimais vaikais ar jau yra globėjai bus kviečiami dalintis savo patirtimi ir pateikti savo mintis retkarčiais pakeičiant lektorius.

Mokymų dalyviai bus susodinti taip, kad galėtų atlikti grupinius darbus ir būtų palengvintas mokymų procesas, užtikrinant aukščiausią visų 20/25 mokymų dalyvių dalyvavimo lygį (pvz., dalyvius susodinant rato, kvadrato ar pasagos forma).

Pagalbininkas gali naudotis lenta aiškinant pristatymo ar diskusijos turinį bei fiksuoti visas diskusijoje bendro sprendimo bei išreikštas mintis bei mokymų metu kilusias refleksijas. Tam tikrais atvejais pasidalinimas vaidmenimis gali padėti išreikšti pagrindines koncepcijas. Atvejo analizė skiriama supažindinti mokymų dalyvius su konkrečiomis situacijomis, su kuriomis jie gali susidurti.

Visose trijose dalyse naudojama medžiaga yra:

- Vaizdo/elektroninė įranga (PowerPoint prezentacijos)
- Techninė įranga (kompiuteris ir projektorius)
- Spausdinta medžiaga (mokymų programa, dalyvių sąrašas, vertinimo anketos, dalyvavimo pažymėjimai, atvejų analizės dalomoji medžiaga, projekto skrajutės)
- Kita medžiaga (lenta, kortelės, flomasteriai)

Kiekvienos sesijos metu pateikiama būtina informacija, įskaitant temą, veiklas bei pagalbininko parengtas pastabas, siekiant padėti mokymų dalyviams pasiruošti. Pagalbininkai suteiks gaires ir pagrindinę informaciją apie planuojamas veiklas, taip pat pasiūlys papildomą literatūrą.

Struktūra, turinys ir pritaikomumas

Mokymų modulis išdėstomas per tris (3) dienas, kuri skirta atskirai temai: nelydimi vaikai, globėjai ir jų santykiai. Kiekvieną mokymų dieną pateikiamos kelios mokymų sesijos padengiant skirtingas temas ir trunka ne ilgiau nei aštuonios (8) valandos, įskaitant kavos pertraukėles ir pietų pertrauką. Tačiau kiekvienas projekto partneris gali pakeisti įvairių sesijų eiliškumą ir išdėstymą atsižvelgiant į dalyvių galimybes, išdėstant 24 valandų trukmės mokymus ir padengiant visas numatytas sesijas. Nors visa informacija dėl bendrų mokymų ir globėjų paskirties standartų bus pateikta visose keturiuose valstybėse, tačiau analizė ir kiekvienai sesijai ar temai skiriamas laikas gali būti skirtingas atsižvelgiant į valstybės specifiką (pvz., profesinių žinių ir patirties lygis, dalyvių skaičius). Be to, mokymų modulis bus pritaikytas kiekvienam projekto partneriui atsižvelgiant į

nacionalinio konteksto ypatumus – teisės aktus, procedūras, konsultacijų sistemą. Kiekvienas partneris užtikrins visapusišką tarpvalstybinį bendro gebėjimų didinimo proceso suderinamumą, tuo pat metu atsižvelgiant į valstybės ir tikslinės grupės specifiką. Švietimui pasitelkti metodai tarp valstybių gali būti skirtingi, siekiant pritaikyti profesines žinias prie tikslinės grupės poreikių, tačiau mokymų procese turi būti užtikrinta dalyvavimo ir praktinių įgūdžių skatinimo kryptis.

Tęstiniai mokymų seminarai

ASOP4G projekte septynių mėnesių laikotarpį kartą per mėnesį vyks mokymų seminarai kiekvienai mokymų dalyvių grupei, kuri jau dalyvavo trijų dienų pagrindiniuose mokymų kursuose. Planuojama, kad seminarai truks 3 valandas ir apims teorinį konkrečių žinių pagrindą bei diskusijas apie globėjams kylančias praktines situacijas. Šie seminarai sudarys galimybes mokymų dalyviams susidaryti geresnį vaizdą apie specifinius klausimus ir aptarti juos neraminančius atvejus. Seminaruose nagrinėjamos temos apims vaiko apsaugos klausimus (prekyba ir išnaudojimas), traumas ir kaip dirbti su specialiu poreikių turinčiais vaikais (pvz., traumuotiems, turinčioms psichikos negalią, pažeidėjais). Dėl kitų temų nacionaliniai pagalbininkai spręs kartu su kiekviena mokymų dalyvių grupe siekiant padengti tuos dalyvių poreikius, kurie atsiranda jų kasdieninėje veikloje, pvz., vaikų švietimo klausimus, giluminius teisinius klausimus, kaip užkirsti kelią profesionalų psichologiniam perdegimui ir pan.

Mokymų dalių ir sesijų turinio aprašymas

Jėjus į mokymų vykdymo patalpas, kiekvienas mokymu dalyvis bus kviečiamas užrašyti savo vardą dalyvių sąraše. Būtinios mokymų priemonės: popierinė dalomoji medžiaga su specialia vieta vardui, pavardei, el. paštui ir profesinei patirčiai užrašyti; 2 rašomosios priemonės.

A dalis: nelydimas vaikas - 1 diena

Pirmosios dienos pradžioje kviečiama visus dalyvius prisistatyti (tam skiriant 15 min.). Jų bus prašoma užrašyti savo vardą ant mažos kortelės, kurią jų prašoma dėvėti visų mokymų metu. Priemonės: kortelės ir jų pakabukai, kaip konferencijų dalyvių kortelės, arba kitos priemonės vardams užrašyti; juodos ar mėlynos spalvos flomasteriai.

Apibūdinami mokymų tikslai (5 min.). Po to pristatomos temos, kurios bus nagrinėjamos šią dieną (10 min.). Dalyviams jau turi būti išdalinta mokymų darbotvarkė, tačiau reikia trumpai pristatyti nagrinėtinas temas. Naudojamos priemonės: lenta su popieriumi; skirtingos spalvos flomasteriai.

Šioje dalyje išdėstomi keturi moduliai, skirti nelydimų vaikų temai. Pirmosios sesijos metu pristatomos vaiko teisės jas siejant su globėjais, taip pat specialios teisės, kurios atitinka jų poreikius. Antra, pristatomi demografiniai ir kiti duomenys, susiję su nelydimais vaikais kiekvienoje šalyje projekto partnerėje, apibrėžiami pagrindiniai terminai, globos kaip esminio vaiko apsaugos politikos ir vaiko geriausių interesų gynimo elemento svarba. Toliau nagrinėjami migracijos klausimai apibūdinant kontekstą, dinamiką ir valdymo scenarijus. Šiame kontekste tyrinėjami pažeidžiamumo veiksniai ir pagrindiniai iššūkiai vaikų gyvybei dėl persikėlimo bei jų atsparumo klausimai. Galiausiai, trumpai pristatoma nacionalinė teisinė sistema, aptariant migracijos (registracijos, priėmimo, šeimų susijungimo) ir tarptautinės apsaugos (taikymas ir garantijos, teisės) klausimus.

1 Sesija: Vaiko teisės kaip holistinė Sistema siekiant įvertinti ir užtikrinti geriausius vaiko interesus

Mokymo tikslai

Po dalyvavimo šioje mokymų sesijoje, dalyviai turėtų gebėti:

- a) Atpažinti pagrindinius poreikius ir teisėmis grindžiamų požiūrių skirtumus;
- b) Suprasti JT Vaiko teisių konvencijos principus ir nuostatas kaip sisteminę ir tarpdisciplininę instrukciją geriausių vaiko interesų vertinimui, planavimui ir užtikrinimui;
- c) Suprasti, kaip Vaiko teisių konvencija gali būti naudojama kaip išsami nuoroda vaiko kontekstui suprasti, nustatyti pagrindinius susijusius asmenis ir dalyvius, dirbti siekiant integruoto, koordinuoto ir planuoto atsako.

1 sesija: Vaiko teisės kaip holistinė Sistema siekiant įvertinti ir užtikrinti geriausius vaiko interesus		Orientacinė trukmė: 1,5 valandos
1 tema	Vaiko teisių konvencijos ir lydimųjų principų pristatymas	
2 tema	Vaiko poreikiai ir vaiko teisės: vaikų įgalinimas suprasti jų poreikius ir poreikių transformavimas į teises	
3 tema	Vaiko teisių konvencija kaip instrukcija siekiant užtikrinti vaiko gerovę ir apsaugą, susijusi su globa	

2 sesija: Nelydimi vaikai

Mokymo tikslai

Po dalyvavimo šioje mokymų sesijoje, dalyviai turėtų gebėti:

- Suprasti pagrindinius nelydimų nepilnamečių patirčių bruožus;
- Suprasti globėjų vaidmens svarbą ir galimybes

2 sesija: Nelydimi vaikai		Orientacinė trukmė: 1 valanda
1 tema	Nelydimo nepilnamečio apibrėžimas (remiantis teisiniu apibrėžimu)	
2 tema	Svarba kiekvienam vaikui turėti globėją (teisės ir geriausių interesų koncepcijos)	
3 tema	Vaiko profilis priėmimo valstybėje (pilietybės, etninė kilmė, vartojamos kalbos, lygis, amžius, prieglobsčio prašymas)	

3 sesija: Konteksto ir migracijos ciklo suvokimas

Mokymo tikslai

Po dalyvavimo šioje mokymų sesijoje, dalyviai turėtų gebėti:

- Suvokti migracijos kompleksiskumą identifikuojant pritraukiančius ir atstumiančius veiksnius;
- Suprasti pagrindinius dabartinės migracijos politikos ir priimančios valstybės požiūrio į vaikų teises bruožus.
- Nustatyti pažeidžiamumą apibrėžiančius elementus ir kintamuosius, t. y. riziką (pvz., trauma, vaikų prievarta ir nepriežiūra, prekyba, piktnaudžiavimas narkotinėmis medžiagomis) ir atsparumas, vaikų migracijos procese.

3 sesija: Konteksto ir migracijos ciklo suvokimas		Orientacinė trukmė: 2 valandos
1 tema	Pabėgimo ir atskyrimo priežastys (priverstinė ir savanoriška migracija)	
2 tema	Nelydimo vaiko kelias priimančioje valstybėje nuo atvykimo taško	
3 tema	Vaiko atskyrimo ir migracijos poveikis: pažeidžiamumas ir atsparumo strategijos	
4 tema	Vaiko teisių konvencijos principai ir migruojantys vaikai	

4 sesija: Vaikų teises ir migraciją reguliuojanti nacionalinė teisinė bazė

Mokymo tikslai

Po dalyvavimo šioje mokymų sesijoje, dalyviai turėtų gebėti:

- Žinoti pagrindinius teisinius instrumentus, susijusius su nelydimais vaikais
- Suprasti pagrindinius kintamuosius, kurie gali nustatyti situaciją, statusą ir teises galimybes vaikui, taip pat to perspektyvas ateityje

4 sesija: Vaikų teises ir migraciją reguliuojanti nacionalinė teisinė bazė		Orientacinė trukmė: 1,5 valandos
1 tema	Su migracija susijusios teisinės nuostatos – priėmimas, registracija, nepilnametystės nustatymas, amžiaus vertinimas	
2 tema	Nuostatos dėl teisinio status (tarptautinė apsauga, humanitarinė apsauga)	

B dalis: Globėjas - 2 diena

Antrąją mokymų dieną sudaro trys sesijos, koncentruojantis į su globėju susijusius klausimus. Konkrečiai, pristatomi jo/jos vaidmuo, specialios pareigos ir atsakomybės, kaip numatyta Europos Sąjungos Pagrindinių teisių agentūros “10 pagrindinių standartų globėjams” ir nacionalinėje tiesėje. Toliau keliaujama link dalinimosi patirtimi, kur globėjai turės galimybę sužinoti apie jų pareigas šioje srityje, reaguoti į skubias situacijas ir priimti sprendimus dėl vaiko įtraukiant patį vaiką ir kitus dalyvius. Toliau pateikiamos nuorodos į agentūras, institucijas, organizacijas ir profesionalus, kurie yra susiję su vaiko poreikiais ir teisėmis (išgyvenimas, raida, apsauga ir dalyvavimas). Šį pristatymą papildė šaltinių sąrašas (nurodomos susijusios paslaugos, įstaigos ir institucijos). Galiausiai, globėjai bus kviečiami į vaidmenų žaidimą apie tai, kaip turi būti efektyviai užtikrinami geriausi vaiko interesai.

5 sesija Globėjo vaidmuo

Mokymo tikslai

Po dalyvavimo šioje mokymų sesijoje, dalyviai turėtų gebėti:

- Atlikti savo, kaip globėjo, vaidmenį
- Suprasti savo, kaip pagrindinio asmens siekiant užtikrinti geriausius vaiko interesus ir teises, vaidmenį
- Nustatyti, kaip naudotis teisės aktų ir procedūriniais elementais, kurie gali turėti įtakos vertinant ir apibrėžiant geriausius vaiko interesus

5 sesija: Globėjo vaidmuo		Orientacinė trukmė: 1,5 valandos
1 tema	Globėjo vaidmuo ir pagrindiniai įgaliojimai	
2 tema	Teisės aktais nustatytos globėjo atsakomybės ir teisės	
3 tema	Globa praktikoje (aktyvūs globėjai dalinasi patirtimi apie savo vaidmenį)	

6 sesija: Situacijų valdymas

Mokymo tikslai

Po dalyvavimo šioje mokymų sesijoje, dalyviai turėtų gebėti:

- Suprasti, ką turi atlikti globėjas, kad išpildytų savo vaidmenį
- Pasidalinti su vaiku realistiniu ir suprantamu teisinių ir procedūrinių aspektų, susijusių su jo/jos situacija ir perspektyvomis, vertinimu
- Įtraukti vaiką ir kitus dalyvius į prasmingą situacijos planavimą ir nustatyti su vaiku susijusius ilgalaikius sprendimus
- Žinoti, kaip reaguoti į neatidėliotinas situacijas, pvz., kai vaikas yra dingęs, agresyviai elgiasi, žaloja save, yra benamis

6 sesija: Situacijų valdymas		Orientacinė trukmė: 3 valandos
1 tema	Ką globėjas turėtų daryti? (atvejo analizės)	
2 tema	Standartinių veiklos procedūrų, kurias turi vykdyti globėjas aprašymas ir jų variacijos remiantis taikoma priežiūra	
3 tema	Sprendimų priėmimo procesas – įtraukiant vaiką ir kitus veikėjus; etinių dilemų sprendimas	
4 tema	Reakcija į neatidėliotinas situacijas (atvejo analizių naudojimas)	

7 sesija: Nuorodų sistema

Mokymo tikslai

Po dalyvavimo šioje mokymų sesijoje, dalyviai turėtų gebėti:

- Nustatyti pagrindines įstaigas, susijusias asmenis ir veikėjus ir pasirinkti integruotą, koordinuotą ir planuojamą atsaką
- Konstruktvyviai naudotis egzistuojančia nuorodų sistema identifikuojant galimas spragas ir galimybes
- Nustatyti būdus, kaip kovoti su sistemos netobulumais ir konfliktinėmis situacijomis, orientuojantis į geriausius vaiko interesus

7 sesija: nuorodų sistema		Orientacinė trukmė: 1,5 valandos
1 tema	Įstaigų ir profesionalų, sprendžiančių dėl nelydimo vaiko remiantis jo poreikiais ir teisėmis, sistema: Skirtingų organizacijų atsakomybės ir įgaliojimai*	
2 tema	Bendradarbiavimo su įstaigomis kūrimas ir stiprinimas – tarpdisciplininio darbo skatinimas (vaidmenų žaidimo naudojimas)	

**Šiuo atveju, dalyviams pateikiamas šaltinių sąrašas (susijusios paslaugos, įstaigos, organizacijos) remiantis tokiomis kategorijomis, kaip apgyvendinimas, sveikatos apsauga, švietimas, psichologinė pagalba, prieglobstis ir migracija, vaiko apsauga, vertimas, maistas ir asmeninė higiena.*

C dalis: Santykis tarp globėjo ir vaiko – 3 diena

Šią dalį sudaro keturios sesijos, skirtos su globėju ir vaiku, ir ypač jų santykiu, susijusioms temoms. Pirmiausiai pristatomi vaiko amžiaus grupių raidos etapai, ypatingą dėmesį skiriant paaugliams ir jų psichosocialiniams poreikiams. Vėliau aptariami kultūriniai klausimai, išskylančys bendraujant su specifinių amžiaus grupių, kultūros ir lyties vaikais. Toliau nagrinėjami pagrindiniai pasitikėjimu grįsto santykio su vaiku kūrimo. Be to, aptariamas bendradarbiavimas tarp globėjo, vertėjo/kultūros mediatoriaus ir vaiko. Vėliau dedamos pastangos standartizuoti pirminius susitikimus su vaiku siekiant pagerinti globėjo komunikacinius įgūdžius ir bendrauti su vaiku tinkamiausiu ir tikslingiausiu būdu. Galiausiai, globėjai išbandys praktinius vertinimo įrankius, kuriais galės naudotis ateityje (globėjo pareigų sąrašas, pažeidžiamumo įvertinimas, geriausių interesų įvertinimas).

8 sesija: Vaiko raidos etapai ir migracijos kontekstas

Mokymo tikslai

Po dalyvavimo šioje mokymų sesijoje, dalyviai turėtų gebėti:

- Nustatyti, kuriuos tarpusavyje susijusius elementus reikėtų apsvarstyti sprendžiant dėl vaiko ir kartu su juo siekiant užtikrinti jo apsaugą ir tinkamą fizinę ir psichosocialinę raidą

- b) Suprasti įvairias dimensijas, kurios yra būtinos siekiant sukurti tinkamą kultūrinę mediaciją tarp dabartinio vaiko konteksto, kilmės kultūros ir jo/jos asmeninės istorijos

8 sesija: Vaiko raidos etapai ir migracijos kontekstas		Orientacinė trukmė: 2 valandos
1 tema	Vaiko raida: ką turėtų žinoti globėjas; ypatingas dėmesys paaugliams	
2 tema	Nelydimų vaikų psichosocialinių poreikių vertinimas	
3 tema	Kultūriniai amžiaus grupių ir lyties aspektai	
4 tema	Darbas su vertėju/kultūros mediatoriumi	

9 sesija: Pasitikėjimo grįsto santykio su vaiku kūrimas

Mokymo tikslai

Po dalyvavimo šioje mokymų sesijoje, dalyviai turėtų gebėti:

- Tinkamai komunikuoti su vaiku ir sukurti sveiką santykį advokataujant vaikui, nedarant jam žalos, užimant neutralią ir nediskriminuojančią poziciją, stiprinant vaiko atsparumą ir dalyvavimą
- Identifikuoti savo pačių situacijos vertinimą ir kaip tai gali paveikti atliekamą darbą ar darbinės nuostatas
- Suprasti pagrindinius veiksnius ir sąlygas, kurie leidžia tinkamai/aktyviai išklausyti vaiką ir bendrauti su juo

9 sesija: Pasitikėjimu grįsto santykio su vaiku kūrimas		Orientacinė trukmė: 1,5 valandos
1 tema	Darbo ir bendravimo su vaiku gairės – pagrindiniai principai, santykio kūrimas ir atsparumo stiprinimas; konfliktai, baimės ir traumos	
2 tema	Globėjo asmeninių nuostatų poveikio suvokimas	
3 tema	Ribų ir aiškių vaiko-globėjo santykio vaidmenų nustatymas	
4 tema	Kaip globėjas turėtų reaguoti? (vaidmenų žaidimo naudojimas)	

10 sesija: Pirminių susitikimų standartizavimas

Mokymo tikslai

Po dalyvavimo šioje mokymų sesijoje, dalyviai turėtų gebėti:

- a) Paaiškinti vaikui jo vaidmenį ir ko vaikas turėtų iš jo/jos tikėtis
- b) Išaiškinti vaikui jo teises ir teisinius pasirinkimus
- c) Diskutuoti su vaiku apie jo/jos asmeninę istoriją, remiantis pagrindiniais etikos principais

10 sesija: Pirminių susitikimų standartizavimas (<i>praktinės užduotys/vaidmenų žaidimas remiantis 9 sesijos teorija</i>)		Orientacinė trukmė: 1,5 valandos
1 tema	Globėjo vaidmens pristatymas vaikui	
2 tema	Išaiškinimas vaikui apie jo teises, atsakomybes ir teisinius pasirinkimus	
3 tema	Kartu su vaiku aptarimas jo/jos asmeninės istorijos	

11 sesija: Globėjo instrumentų rinkinys

Mokymo tikslai

Po dalyvavimo šioje mokymų sesijoje, dalyviai turėtų gebėti:

- a) Naudotis įrankiais strateginiam darbo organizavimui, siekiant identifikuoti vaiko poreikius
- b) Patikrinimo priemonės naudojimas siekiant nustatyti pažeidžiamumo požymius, kylančius iš vaiko praeities, patirčių ir dabartinės situacijos
- c) Atlikti geriausių interesų vertinimą atsižvelgiant į visus svarbius vaiko gyvenimo aspektus

11 sesija: Globėjo instrumentų rinkinys (<i>Pasiūlymas: prezentacija ir atvejo analizių naudojimas</i>)		Orientacinė trukmė: 1 valanda
1 tema	Pažeidžiamumo patikrinimo įrankis	
2 tema	Standartinės veiklos procedūros globėjams: sąrašas	
3 tema	Geriausių interesų vertinimas	
4 tema	Globėjo susitikimų kalendorius	

Vertinimas

Baigiamoji 3 dienų mokymų sesija apima ir mokymų organizavimo ir turinio įvertinimą. Mokymų dalyviai prašomi pakomentuoti mokymus ir užpildyti vertinimo anketas. Šiuo įvertinimu siekiama gauti prasmingą grįžtamąjį ryšį iš visų dalyvių dėl mokymų turinio, naudotų metodų bei struktūros, kad būtų galima į tai atsižvelgti ateityje, ir, prireikus, pakeisti atitinkamus elementus.

Prieš ir po mokymų naudojami vertinimo įrankiai, kaip nurodyta Dotacijos susitarimo 1 Priedo 10 skirsnyje, yra šie:

- Išankstinės ir paskesnės vertinimo anketos, siekiant pamatuoti mokymų metu gautas žinias;
- Vertinimo lapas mokymu metu, kai vertinami moduliai, mokymo struktūra, mokymų technika, lektoriai, mokymų nauda, stiprybės ir spragos, etc., pasitenkinimo lygis ir lūkesčių išpildymas.

Šiame mokymų modulyje aprašyti 3 dienų globėjų mokymų struktūra ir turinys, kurie turėtų būti vertinami kaip pagrindas ir pagalba vykdant šiuos mokymus. Mokymai vėliau yra papildomi mėnesiniais seminarais, kuomet išdėstomos daugiau specializuotos temos. Tęstinis mokymų procesas laikytinas labai vertinga pagalba globėjų veiklos efektyvumui. Siūlomi 3 dienų mokymai, kuriuose padengiami visi svarbūs aspektai, gali būti laikomi pavyzdžiu ir pagrindu adaptuotiems mokymams ir kitose ES šalyse.